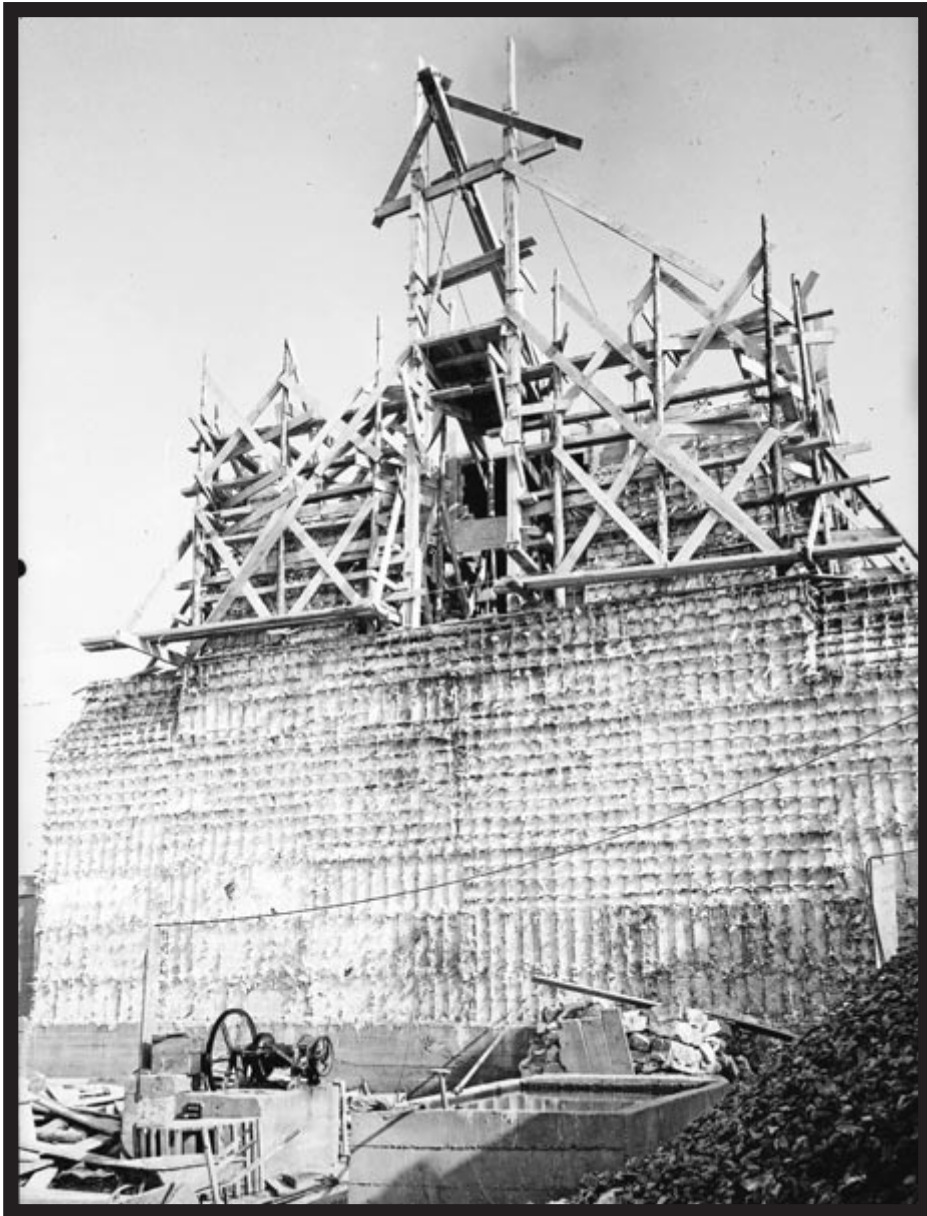

BEHATXULO[TIK

Juantxo EGAÑA

PACO MARI. MARIN FUNTSA. KUTXATEKA.

JESUSEN BIHOTZA, FRANKISMOAK DONOSTIAN IZAN ZUEN ERAGINAREN SINBOLO

Urgull mendian, Donostian, Motako Gaztelua dago. Hainbat mendetako historia duen gotorleku hau Donostiako Udalak erosi zuen 1921ean, Espainiako armadak erabili ondoren. 1925ean, gazteluak «monumentu nazional» izendapena jaso zuen, bere osotasun historiko eta kulturalari kalte egin ziezaiokeen edozein eraldaketatik edo eraitetik babesten zuen kategoria. Gerra Zibilaren ondorengo urteetan, Gazteluak ez zion ihes egin erregimen frankistak bultzatutako eraldaketari. Agintariak kapera bat eraikitzea eta Bihotz Sakratuaren estatua bat jartzea erabaki zuten gazteluaren goialdean. Jesusen Bihotza sinbolo gisa aukeratzeak diktadura-erregimenaren eta Eliza Katolikoaren arteko lotura sakona islatzen du. 1939ko maiatzaren 31ko aktan, Donostiako Udala frankistako Ogasun batzordeak eraikuntza horretarako funts publikoak esleitzea onartu zuen. Aktak azpimarratzen zuenez, helburua zen «Gurutzada Nazionaleko

Martirien uko egite heroikoari adierazpen handi batean iraunaraztea, eta, aldi berean, altxamenduaren espiritu erlijioso nagusia jasotzea (...)». Jesusen Bihotzaren monumentua Federico Coullaut-Valera eskultoreak eta Pedro Muguruza arkitektoak diseinatu zuten; azken hau erregimen frankistako eraikinetan egindako lanengatik ezaguna da, hala nola Madrilgo Valle de Cuelgamuros-en. Paco Marik ateratako argazki historikoek monumentuaren eraikuntzaren une garrantzitsuenak dokumentatzen dituzte. 1948an hartutako lehen irudiak monumentuaren oinarria erakusten du, eraikuntza-prozesu betean. Bigarren argazkiak, 1950ean ateratakoak, 12,5 metroko garaiera duen eskultura jartzeko une zehatza jasotzen du. Eskultura horrek, arkitektura-lan baten amaiera ez ezik, erregimen frankistak Donostian urte haietan izan zuen eragina adierazten du.